

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 28.

ZATERDAG 10 JULI 1926.

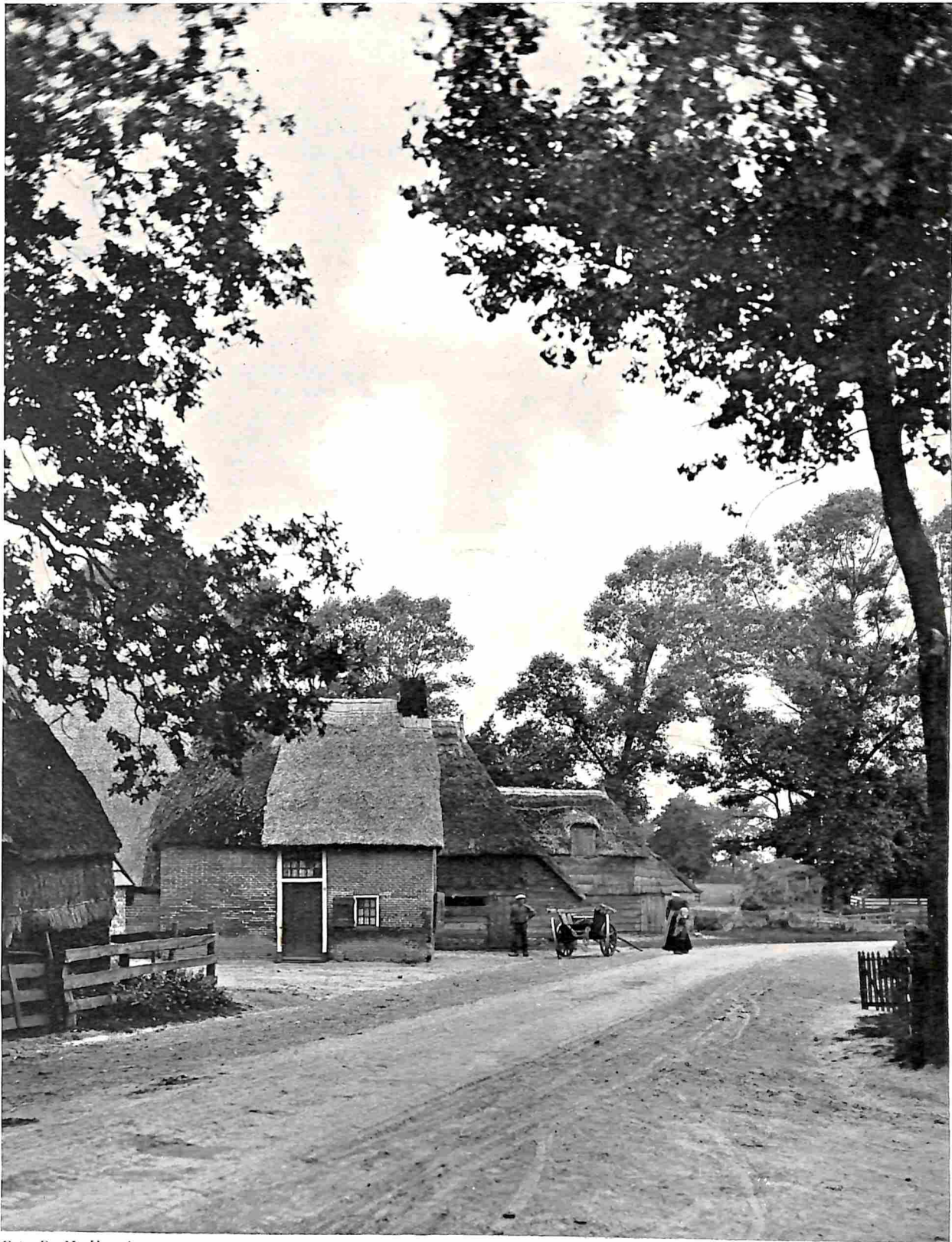

Foto R. H. Herwig.

OMZWERVINGEN IN HET OUDE LANDSCHAP.
ELP, EEN SCHILDERACHTIG DORP OP HET ELLERTSVELD.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE VINGER VAN HET NOODLOT, DOOR HEADON HILL (28)	BLZ. 326
OMZWERVINGEN IN HET OUDE LANDSCHAP (GEÏLL.), DOOR R. H. HERWIG	BLZ. 125, 228—331
DEENSCH BRIEVEN UIT VERRE LANDEN, V, DOOR KNUD POULSEN	BLZ. 330
LANGS DIJKEN EN WEGEN (GEÏLL.), DOOR APER BLZ.	332—333
ADEL EN OPENBAAR BESTUUR, DOOR MR. C. BAKE	BLZ. 332
DURE EIEREN, DOOR L. S.	BLZ. 334
DE PREEKSTOEL IN DE ST.-THERESIAKERK TE 'S GRAVENHAGE (GEÏLL.), DOOR KATE DE RIDDER	BLZ. 334—335
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (24)	BLZ. 335
PARADEPLEIN MET PROTESTANTSCH KERK TE SEMARANG (ILLUSTRATIE)	BLZ. 336

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VINGER VAN HET NOODLOT

door

HEADON HILL.

28)

ACHTENDERTIGSTE HOOFDSTUK.

HET BLINDE SPOOR.

DE stilte in de prachtige eetzaal van Beechwood Grange was een stilte, die een storm voorafging, nadat Inspecteur Wagge die gloeiende lofspraak had gehouden op Willoughby Melville.

„U spreekt alsof u nu nog blind zijt voor Dudley Glenister's schuld”, zei Kathleen met onheilspellende kalmte.

„Soms is blind zijn een nuttig hulpmiddel op een blind spoor”, antwoordde Wagge. „Als mijn oogen niet blind geweest waren, had ik misschien nog grootere vergissingen begaan, dan ik reeds gemaakt had, voor dokter Melville mij ziende had gemaakt. Hoe hij de wetenschap daarvan heeft gekregen, is mij nog een raadsel. Het is zijn geheim en ik moet het hem overlaten wanneer hij den tijd gekomen acht om het mij te onthullen. Maar met uw verlof, Miss Glenister, zou ik u hier thans gaarne het ware verhaal van uw broeders dood willen doen, zooals het kan bewezen worden uit een keten van onloochenbare bewijzen”.

„U zou er nooit een betere gelegenheid voor kunnen kiezen”, zei Kathleen koeltjes. „Vertelt u het in ieder geval”.

„Om u te doen zien waarop alles uitloopt, moet ik bij het einde beginnen”.

Wagge glimlachte tegen het toornige meisje.

„Het blinde spoor leidde naar uw ongelukkigen bloedverwant, die boven verminkt en verbrand ligt. Het juiste spoor, voor mij verlicht door het genie van dokter Melville, leidde naar Mr. Stephen Colne, den beroemden staatsman, die hedenavond zelfmoord pleegde in een aureool van kwasiheldenmoed, ten einde te ontkomen aan den beul en de smet op zijn naam. De waarheid eischt, dat ik mijnerzijds een bekentenis doe. Bij het begin van mijn loopbaan heb ik iets gedaan dat in strijd was met de politievoorschriften. Ik deed het onder den druk van huiselijke omstandigheden, die uw medelijden zouden opwekken, maar die te ingewik-

keld zijn om ze hier mee te deelen. Mr. Colne bekleedde in dien tijd een officieele positie, veel lager dan die waartoe hij later opklom; maar zij bracht hem op de hoogte van mijn misstap en hij trok daaruit het voordeel om mij letterlijk tot zijn slaaf te maken. Er zijn heel wat vuile werkjes, die een detective kan opknappen voor een eierzuchtigen politicus, en bij verschillende gelegenheden gebruikte Mr. Colne mij om zijn politieke tegenstanders in het nauw te brengen en meer dan eens om mededingers naar zijn eigen kant van het Parlement te trekken.

„Toen de kraai den vinger van het skelet tijdens den lunch bij de jachtpartij liet neervallen, en aldus de vraag, waar Mr. George Glenister gestorven was, aan de orde stelde met de sombere aanwijzing, dat de jonge man was vermoord, trok Mr. Colne — nu een beroemd minister — aan de touwtjes en bracht de poppen aan het dansen. Hij wist dat de plaatselijke politie de hulp van Scotland Yard zou inroepen en hij verzocht den Hoofdcommissaris der recherche, mij met die zaak te belasten. Hij telegrafeerde mij uit Colnbrook Towers, dat ik hem daar zou bezoeken voor ik aan het werk ging. Ik trok er dadelijk heen, vermomd als een geld-inzamelende geestelijke en ik zag in de eerste vijf minuten van ons onderhoud, dat hij verlangde dat Sir Dudley Glenister veroordeeld zou worden wegens moord op zijn neef.

„Ik begreep dadelijk dat Mr. Colne in deze zaak een appeltje met iemand te schillen had, maar ik geloofde dat hij hierbij een politieke beweegreden had. En nadat ik de rapporten in deze zaak had doorgelezen, vond ik de schuld van Sir Dudley wel waarschijnlijk. Het kwam geen oogenblik in mij op, te twifelen aan Mr. Colne's moraliteit. Zijn reputatie was altijd boven allen twijfel verheven geweest. Wij, leden der detective-afdeeling, maken geen onderscheid in het respecteren van personen. Heel wat verbazingwekkende feiten omtrent de kleine zonden van onze grootste mannen komen ons ter oore. Maar omtrent Mr. Stephen Colne nooit een schijn van verdenking!

„Bij dit onderhoud gebeurde iets, dat, gezien in het licht der volgende ontdekkingen, van beteekenis was, ofschoon ik het op dat oogenblik niet begreep. Ik stelde de vraag of Mr. Glenister's dood ook kon worden toegeschreven aan een *crime passionnel* — of er ook een vrouw in het spel kon zijn — maar Mr. Colne zei mij toornig, dit idee uit mijn hoofd te zetten. Hij wilde er niet van hooren en hij gaf te kennen, dat ik mij zijn ongenoegen op den hals zou halen, als ik mijn krachten in die richting verspilde. Ik kon niet vermoeden dat hier de juiste oplossing was en dat ik, wanneer ik dit spoor volgde, bij hemzelf zou uitkomen.

„Ik begon onmiddellijk met mijn taak, en dienzelfden middag — gedurende een bezoek dat ik op de Grange bracht — werd mijn half gevormde achterdocht zeer versterkt. Ik ontmoette dokter Melville bij het inrij-hek en trots mijn vermoming als geestelijke, herkende hij mij als een vroegeren patiënt. Hij raadde onmiddellijk waarvoor ik kwam. Hij vertelde mij dat een haveloos uitziende man bij Sir Dudley was en dat het raadzaam zou zijn dat ik hem eens zag. Wij liepen samen naar het huis, ik ging naar de voordeur en dokter Melville liep om het huis heen naar de bibliotheek.

„Wij traden ongeveer op hetzelfde oogenblik de kamer binnen en Sir Dudley's bezoeker beantwoordde geheel aan de beschrijving van den dokter. Een verlopen, smerig sujet, van het type dat wij aan de Yard maar al te goed kennen. Melville fixeerde hem sterk door zijn monocle. Misschien daardoor of doordat hij mij herkende, hoe dan ook, hij keerde zich om en rende weg door het openslaande raam en werd tot heden niet meer op de Grange gezien”.

Wagge zweeg en keek half lachend naar Kathleen.

„Als u op dit oogenblik in mijn geest hadt kunnen lezen, Miss Glenister”, zei hij, „dan zou u mij den volgenden dag niet zoo zijn aangevallen omdat ik Sir Dudley niet dadelijk heb gearresteerd. Want ik kwam tot de voor de hand liggende meening, dat de havelooze vreemde op de hoogte was van de schuld van uw neef en daar was gekomen om hem te brand-schatten. Hierin had ik gedeeltelijk gelijk, maar niet ten volle. Hij was de Mr. Simon Trickey, die als wraak voor zijn wegzending, bij u kwam met een verhaal en u waarschijnlijk later halve waarheden zou hebben verkocht, als hij niet met iets anders bezig was geweest”.

„Bezig met sterven”, zei Kathleen. „Ik was toen in zijn woning. Dat heb ik u verteld”.

„Sedert is hij weer bezig geweest in het leven terug te ko-

men, maar dat is een ander verhaal" zei Wagge. „Ook ik geloofde dat hij dood was, maar ik was overtuigd dat — wanneer bewijzen bestonden tegen Sir Dudley — deze man den sleutel ertoe bezat. Dit geloof werd krachtiger dan ooit, toen ik ontdekte dat zijn vrouw een meisje uit Beechwood was, de dochter van John Grimes, den boschwachter van de Grange. Ik rakelde de asch van Mr. Trickey's verleden op en dat van zijn zuster, Mrs. Coningsby”.

„Mrs. Coningsby”, herhaalde Kathleen, „maar zij was de weduwe van Sir Dudley's vroegeren compagnon aan de Beurs”.

„En nog heel wat dingen meer, die op het oogenblik hier niet ter zake doen”, vervolgde Wagge. „U zult er later van hooren, maar laat ons nu bij het geval zelf blijven. Door gewoon recherche-werk kwam ik in het bezit van een dagboek, dat Mrs. Coningsby van Trickey had gestolen, en dit gaf mij mijn eersten juisten kijk op het geval, ofschoon het een poosje mijn vermoeden versterkte, dat Sir Dudley zijn neef had vermoord. Nu zal ik u de juiste toedracht van de zaak vertellen. Uw broeder, Miss Glenister, is naar Amerika gegaan om te ontsnappen aan de gevolgen van een onschuldige *flirtation* met Sally Grimes. Dat brutale, jonge persoontje had op een paar luchthartige complimentjes de hoop gevestigd, te trouwen met den toenmaligen erfgenaam van den baronet. Zij ging zelfs zoover, naar Sir Philip te gaan en te dreigen met vervolging van zijn zoon wegens verbreking van huwelijksbeloften. Sir Philip nam de zaak ernstig op, en vader en zoon waren niet op goeden voet toen zij scheidden. Het is waarschijnlijk, dat Mr. George heenging om te ontkomen aan de gespannen verhouding thuis.

„Toen stierf Sir Philip en George heeft waarschijnlijk nooit iets vernomen van dit overlijden, of hij was te zeer verdiept in het vinden van zijn goudmijn, om naar huis terug te keeren en zijn titel op te eischen. Hoe dat ook zij, toen de tijd verliep en de zaak nog steeds hangende bleef, zond Dudley, de naaste erfgenaam, zijn klerk Trickey naar Amerika om George Glenister op te sporen. Trickey vond George in Lone Wolf City, een goudzoekerskamp in Montana. Trickey telegrafeerde naar zijn patroon om instructies en ontving ten antwoord, dat hij onmiddellijk moest terugkeeren zonder zich met George in contact te stellen.

„Bij zijn aankomst in Londen vertelde Dudley hem, dat hij de zaak verder per brief zou behandelen. Na heel veel moeite kreeg ik den inhoud van dien brief te hooren en een afschrift bestaat, dat als bewijsstuk zal worden overgelegd. Hierin schreef Dudley George, dat wanneer hij naar huis wilde komen en hem den 7den Juni, nu twee jaar geleden om tien uur 's avonds te Beechwood wilde ontmoeten, hij bereid was met hem te spreken over de exploitatie van de goudmijn, door er een maatschappij van te maken.

„Oppervlakkig was het vrij duidelijk, dat Sir Dudley Mr. George naar Engeland had terug gelokt en hem had vermoord om zelf in Georges rechten te treden. Na het gebeurde met den vinger van het skelet zag Sir Dudley zelf het gevaar in, dat ook de rechter en de jury deze meening zouden koesteren, en uw vijandig optreden, Miss Kathleen, bracht hem tot uitersten die hem nu bijna tot een moord gedreven hebben.

„Want ofschoon ik een tijdje heb geloofd dat hij George Glenister had gedood, had hij alleen maar zijn neef de goudmijn willen ontstelen. Hinkley heeft een register, waarin staat dat Dudley den 7den Juni van dat jaar te Beechwood was en in het dagboek van Trickey staat, dat hij dezen den 9den nogmaals naar Amerika zond met instructies om bewijsstukken te maken, dat George Glenister in Lone Wolf City was overleden. Trickey volbracht zijn zending zoo scherpzinnig, dat de rechtsgeleerde raadsleden der familie — die later vertrokken om de feiten te verifiëren — erin liepen en op hun beurt het Hooge Gerechtshof misleidden, zoodat dit George Glenister wettelijk dood verklaarde.

„De moeilijkheid waarin ik mij na deze ontdekking bevond, was, dat, ofschoon ik ruimschoots bewijzen had om Sir Dudley te doen veroordeelen wegens bedrog en oplichting, ik geen enkel bewijs had, dat hij zijn neef had vermoord. En al dien tijd joeg Mr. Colne mij op en bedreigde mij. Ik voelde dat ik een zenuwziekte nabij was en op een gelukkig oogenblik raadpleegde ik dokter Willoughby Melville, die mij had genezen toen Mr. Colne mij jaren geleden bijna krankzinnig had gemaakt. Toen deed hij het met medicijnen. Dezen keer deed hij het door mij een stukje papier te geven, waarop hij den naam van den moordenaar te Beechwood had geschreven.

Het was de naam van Z. Excellentie Stephen Colne, samengekoppeld met dien van Sally Grimes”.

„Misschien hield hij u voor den gek”, zei Kathleen ietwat zenuwachtig.

„Nee, Miss, dat deed hij niet”, antwoordde Wagge. „In het eerst had ik evenveel moeite om de schuld van Mr. Colne te bewijzen als ik had in het geval van uw neef. Hij vocht tot het laatst als een in een hoek gejaagde rat. Hij had vermoed, dat Sir Dudley u in den molen gevangen hield en hij greep dit feit aan om mij te overtuigen van Sir Dudley's schuld in de moordzaak. Waarschijnlijk had hij u al eerder helpen bevrijden wanneer hij niet het schandelijke feit in reserve had willen houden als een laatste verdedigingswapen. Toen dokter Melville mij dat papiertje gaf, wist hij zeker iets ervan, want Sally Grimes, *alias* Mrs. Simon Trickey, *alias* Miss Maud Blair, maakte van avond alles heel duidelijk. Ik weet niet, of zij het deed omdat zij dacht dat zij stervende was en zij haar geweten wilde ontlasten, of omdat zij zich wilde wreken op den gentleman, die haar huwelijksplannen vernietigde”.

„Miss Sally Grimes, altijd eerzuchtig, had twee pijlen op haar boog: Mr. George Glenister en Mr. Stephen Colne. Mr. Glenister vluchtte liever naar Amerika dan dat hij zich verder met haar inliet. Mr. Colne, die een dubbel leven leidde — dat van een strengen, respectabelen staatsman in Londen, en dat van een bejaarden *débauché* buiten — stond in veel intiëmer verhouding tot de latere film-actrice dan de mededinger, die nooit een medeminnaar was geweest. Toen Mr. Glenister dien avond van den 7den Juni aan het Beechwood station arriveerde, ontmoetten Mr. Colne en Sally hem toevallig op den weg en Colne beval het meisje heen te gaan. Zij ging naar huis terug, maar voor zij heel ver weg was, hoorde zij een schot vallen. Den volgenden dag vertelde Colne haar, dat hij Mr. Glenister uit jaloerschheid had vermoord, in de meening dat diens terugkomst hun aangename verhouding zou verstoren.

„Dit gaf, zooals vanzelf spreekt, Miss Grimes kolossaal veel macht over Z. Excellentie, maar het gelukte haar niet het zoover te brengen dat zij de vrouw werd van een minister. Daar zij een sluwe meid was en wist hoever zij gaan kon, nam zij de voorwaarden aan, welke hij haar stelde — een flink jaargeld, dat haar in staat zou stellen een avontuurlijk leven in Londen te leiden. Daar ontmoette zij Mr. Simon Trickey, den brandschatter van den anderen schurk in de zaak, en trouwde met hem”.

Kathleen stak Wagge haar rechterhand toe en liet de andere op Norman's schouder rusten.

„Wat ben ik toch dwaas geweest”, sprak zij. „Ik schaam mij bijna u vergiffenis te vragen. Ook jij, Norman, moet mij wel voor een wraakzuchtige idioot gehouden hebben”.

„Zal Simon Trickey gearresteerd worden?” vroeg Norman.

„Dat zal de chef van mijn afdeling moeten beslissen”, antwoordde Wagge. „Maar ik denk het niet. Simon behoort tot de lui, die vrij zeker hun medeplichtigen verraden door als kroongetuige op te treden. Hij heeft dit trouwens reeds gedaan door mij den inhoud te vertellen van Sir Dudley's brief en door mij een getrouwe copie ervan te beloven”.

„Ik zou wel willen dat Mr. Trickey buiten spel bleef”, merkte Kathleen op. „In zeker opzicht heeft hij hetzelfde gedaan als ik. Hij had macht over Dudley en wou hem het vuur aan de schenen leggen”.

Alf Grinstead begon luid te lachen:

„Dan vaar ik ook met u in hetzelfde schuitje, miss, en met den man, van wien u spreekt. Hemeltje! Ik heb dien kerel op den steenen vloer leelijk te pakken gehad en ik zou hem nog erger toetgekeld hebben als ik mijn dienst schoenen had aangehad”.

Allen lachten en Kathleen zei, dat na hun vermoeienden dag, het bed de beste plaats voor hen zou zijn.

Het duurde langen tijd voor inspecteur Wagge in slaap viel. Hij trachtte de vraag te beantwoorden die zijn nieuwsgierigheid als detective prikkelde. Hij was een goed echtgenoot en een goede vader. Maar vóór alles was hij rechner. Hoe had dokter Melville den naam van den Beechwoodmoordenaar op dat papiertje kunnen schrijven en hem daarvoor goed kunnen bevrijden uit den meedoogenloozen greep van Mr. Stephen Colne?

(Slot volgt).

Foto R. H. Herwig.

ELP HEEFT NOG VEEL VAN ZIJN DORPSEIGEN BEWAARD.

Omzwervingen in het Oude Landschap.

I.

WE zouden niet graag willen beweren, dat het oude Landschap Drenthe de best gekende provincie van ons land is. 't Ligt boven Zwolle — dat zegt voor vele Hollanders genoeg! Toch valt een kennismaking mee. De bewoners bewaarden in traditie, in zeden en gewoonten veel, wat elders reeds lang verdween. — Natuurlijk veranderde ook hier wel een en ander. Vooral de laatste kwart eeuw maakte door tram en spoor en den aanleg van kunstwegen een einde aan Drentes isolement. En juist de geïsoleerde ligging was oorzaak, dat zooveel uit ouden tijd in eere werd gehouden. ☼ Drenthe is het centrale gedeelte van het Scandinavisch diluvium en van dit centrale deel vormt de Hondsrug met de westelijker gelegen terreinen als het Ellertsveld het middelpunt. Het was eeuwen lang een eiland, niet omgeven door water, maar door onbegaanbare hoogveenmoerassen. Het scheidend karakter van deze laatste was zeker grooter dan van menige zee! Het Drentsche plateau bijna geheel van de buitenwereld af. Voeg daarbij de geïsoleerde ligging van de dorpjes op het enzame plateau, dikwijls uren van elkaar verwijderd, en ge zult moeten toestemmen, dat de bewoners van de kleine gehuchtjes — bij gemis aan elke verkeersgelegenheid — niet veel kans hadden met meer moderne zaken in kennis te komen. ☼ De Hondsrug, bestaande uit leem, zand en grint, was reeds in de alleroudste tijden een geschikte plaats voor nederzetting, mede door zijn hoogere ligging boven den zeespiegel. Hij vormde een natuurlijke brug tusschen Overijsel en de Bentheimsche landen in 't zuiden en de kuststreken in 't noorden. ☼ Coevorden was van oudsher de sleutel tot deze streek. Volgens sommige geschiedschrijvers zouden de Romeinen hier reeds een kasteel of sterkte gebouwd hebben. De weg langs Coevorden bleef vele eeuwen later de voornaamste verbindingsweg over land tusschen Holland en de noordelijke provincies. Behoeft het ons te verwonderen, dat ook de eerste bewoners van ons land, van 't oosten herwaarts trekkende, dezen weg kozen? Volgens Dr. Pleyte, den bekwaam schrijver van „Nederl. Oudheden”, zijn Emmen en Odoorn de eerste bewoonde plekken van Nederland. „Het landschap Drenthe” — „is voor de oude geschiedenis van Nederland het meest merkwaardige geweest. Wat Egypte voor Afrika, de boorden van Tigris en Euphraat voor Azië, Griekenland voor Europa zijn, is Drenthe voor Neder-

land: het oudst bewoonde, het eerst beschaafde, het eerst uitgeleefde geweest”. ☼ Die allereerste bewoners moeten Kelten geweest zijn, die hier langs trokken en zich er in elk geval eenigen tijd vestigden. De door hen opgerichte hunebedden zijn geen werken van één dag, geen overblijfselen van een nomadenvolk, dat deze streek slechts dóórtrok. Men vond van hen zoowel werktuigen uit den oudsten steentijd — slechts weinig bewerkte splinters van vuursteen — als uit het nieuwere steentijdperk — regelmatig bewerkte vuursteen — tot voorwerpen uit het bronstijdperk. Het Provinciaal Museum te Assen bezit, evenals het Rijks Museum te Leiden, een groot aantal van die overblijfselen. Vooral de gemeente Borger was een vruchtbaar veld voor het zoeken naar oudheidkundige voorwerpen. In het eerst lette men alleen op munten, daar deze eenige waarde konden hebben. Toen zullen veel beitels en andere steenen werktuigen verloren gegaan zijn. ☼ De meest sprekende overblijfselen zijn echter, het terrein zelf aanwezig. We bedoelen de hunebedden, de grootsche monumenten, door dit krachtige natuurvolk nagelaten. De Kelten eerden hun groote dooden wel, door 't oprichten van zulke gedenkteekens! Tegenwoordig vinden we nog een vijftigtal hunebedden in Drenthe. Het grootste — waarvan bladz. 331 een afbeelding geeft — ligt bij Borger, het best bewaarde in de onmiddellijke nabijheid van het station Vries—Zuidlaren. Vroeger was het aantal stellig veel grooter. Hoevele zullen er niet onder den moker gevallen zijn om te dienen voor het versterken der zeedijken of het verharderen der wegen. Zoo lezen we o.a. van een hunebed bij Borger, dat 100 karrevrachten steen opleverde. Voor verdere slooping wordt nu gelukkig gewaakt. Ze zijn alle Rijks of Provinciaal eigendom. ☼ Vroeger waren de hunebedden geheel onder 't zand bedolven. Het door ons afgebeelde hunebed te Borger was waarschijnlijk wel het eerste, dat ontbloot werd. Reeds in 1685 oogstte het in zijn tegenwoordigen toestand de bewondering van Titia Brongersma, die in de Pinksterdagen van dat jaar „het groote keye-slott” bezong. Gewoonlijk zijn de hunebedden in de richting oost-west gebouwd. De oostzijde is dan iets hoger en breder dan de westzijde. De zuidzijde wordt afgesloten door twee rijen kleine steenen, het „portaal” genoemd, omdat hier eenmaal de ingang van het graf was. ☼ Met zekerheid weten we van de oprichters der hunebedden heel weinig. Alleen uit de gevonden overblijfselen kunnen we een beeld van hun levens-

Foto R. H. Herwig.

EEXT, WAAR — ZOOALS IN DE MEESTE DRENTSCHE DORPEN — DE OUDE BOERDERIJEN MET HET ACHTERSTUK NAAR DEN WEG STAAN.

wijze trachten te scheppen. Wilt ge zoo'n beeld in extenso, sla dan de bladzijden op uit Hofdijk's „Historische Landschappen”, waarboven staat: „Het hunebed te Rolde”. Zijn uitgebreide kennis, maar meer nog zijn machtige fantasie, doet de doden uit hun graf herryzen. We maken met de natuurkinderen van voor meer dan vijf en twintig eeuwen een zomerschen dag mede op de Drentsche heide. We zien de vrouwen bezig vaatwerk en urnen te vervaardigen van de kneedbare leem. We slaan den grijsaard gade, als hij van vuursteen en vlinten wapens en gereedschap weet te maken. We trekken mee ter jacht met den stoutmoedigen jager, die zonder vrees den strijd aanbindt met den overwinnaar uit den juist geëindigen kamp tusschen twee woudreuzen: den bruinen beer en den wilden stier. We zien den held vallen in den wanhopigen strijd, en treuren met de vrouwen over het droevig einde van zulk een dappere. We hooren den lof over hem uit den mond zijner stamgenooten en we verheugen ons met den vader over hun belofte, „dat de steenen lijkheuvel hoog zal oprijzen, opdat hij ver kan worden gezien over de vlakke, een getuige van den roem des wakkeren, wiens stof er onder zal rusten”. ☼ En als bij ondergaande zon de vlammen der houtmijt hoog oplaaien, brengen we met de dorpsgenooten een laatsten groet aan den vroeg gestorvene. Zijn moeder, een kunstnares in het vormen van vaatwerk, bestemt voor de asch van haar zoon de schoonste urn. Ten slotte zien we het hunebed opbouwen. „Op een plaveisel van keien wordt de lijkbus neergesteld. Grote graniet-, gneis- en semietbrokken, met mannenkracht daarheen gerold, worden in een langwerpige vierkant, als een steenen kamer, rondom geplaatst, en de openingen met grootere en kleinere steenen verstopt. Langs de aarde, tegen de buitenwanden heuvelvormig opgehoopt, worden nu ontzaglijke granietklompen naar boven gewenteld, om tot deksteen te dienen en het gewelf te vormen van het reuzengraf, dat geslachten na geslachten vermelden zal: „Hier sluimert een uwer broederen, voor eeuwen u voorgegaan in zijn langen nacht”. ☼ Zoo zag de geleerde geschiedvorschier het bouwen van een hunebed. Wilt ge weten hoe de eenvoudige scheper — trouwens een autoriteit in het Drentsche volksleven — het zag, dan weten we niet beter te doen, dan het gedicht van Seymour Muller „Het Hunebed te Borger” vrij na te vertellen. „Veur honderd, nee veur doezend jaor, doo wast

'n tied, zoo krig man noo neet mer te zeen. Doo woonde hier 'n volkien, daor is het ende kaant van weg! Staark dat ze wass'n, biebel Simson was er maor 'n jonkien bij. 'n Boom, hoog honderd poë en vief vaom dik, brakk'n ze ôf, net of 't 'n piepstaol was; 'n heel bosch bleuz'n ze zoo maor deel. Ze hadd'n vingers as mien arm, voest'n as 'n boeskoolvat en been'n — nee 't was plomp. Oog'n hadd'n ze as de volle maon en 'n neus, waor wal 'n klein jong op ried'n kon. Oes bes vertelde — en 'k wil 't geern leuv'n — dat 'n paor zukke snaok'n met gemak 'n vette koo opknapt'n en daorbij nog twee muddezak vol errepels nao binn'n sluig'n. Eén zoo'n bullebak hef — doo zien naoste naober daon waark kreeg — deeze steen'n bij mekander zögt. Doo 't liek verbrand was, dreide heê êrst met zien hakke 'n koel in 't zaand um de asch te baarg'n. Umdat 'n veurnaom persoon was, kreeg heê tot zien êr 'n hoop van vlint'n op 't graaf. Doo ging de bullebak aan 't zuik'n. Êrst vun heê er twee, die heê in de buuz'n van zien brook stopte. Wat wieder op vun heê dee dikke, 'n barries van zestig doezend pond. Denk ij, dat heê hum ligg'n löt? Nee, nee, heê stak hum — wup! — in de eene buus van zien kamsool. Daorop gung heê wêr zien gank, tot heê zoo'n dikke veertig bij zuk had. Dee dreug heê, zunner zak of kaor nao hoes. Op 't stee, waor de edelman was verbrand, lee heê de vlint'n twee an twee naost elkander. Met de negen grootsten, slöt heê 't graof van boven dicht. En too greep heê de branwienskroek en zeup zoo laank, tot heê zoo doen wör as 'n snip. Maor too heê wer 'n pot vol brij met vief zes schink'n en 'n stoet in 't lief kreeg, kwam heê wer wat bij”. ☼ De hunebedden liggen voor een groot deel op den Hondsrug. Daar vinden we — dat zagen we reeds — de oudste plekjes van ons land. De dorpen, waar we 't nog 't meest uit den ouden tijd vinden, moeten we echter meer westwaarts op de groote uitgestrekte heide zoeken. Het isolement der dorpen bleef daar 't langste bewaard. Wie oog heeft voor het schilderachtige in de oud-Saksische nederzetting, vindt in de heidedorpen van midden Drente — het groote Ellertsveld — veel van zijn gading. Hij wachte echter niet te lang. De randdorpen hebben reeds veel van het nieuwe overgenomen. Heeft niet Grollo reeds boerderijen in Groningschen trant en zagen we daar niet reeds de modernste landbouwmachines? Sinds de stoomtram van Assen naar Coevorden het Ellertsveld in zijn geheele uitgestrektheid

doorsnijdt, zal ook het karakter der verder afgelegen dorpen spoedig veranderen. Toch valt er b.v. te Elp, te Garminge en te Barminge op dit gebied nog veel moois te genieten. De auto kan u nu zelfs brengen naar deze vroeger zoo afgelegen gehuchten. Voor de ontwikkeling van die plaatsen ongetwijfeld een groot voordeel, voor het dorpseigen een onherstelbaar verlies! ☼ Van de oud-Drentsche boerderijen, die in den regel met het schuurgedeelte naar den weg gekeerd staan, vertelden we in jaarg. 1923 no. 47 reeds een en ander. Behalve dat het woon- en schuurgedeelte door een wand zijn gescheiden, is er aan de vroegere Saksische bouwde weinig veranderd. Alleen de oud-modische haard met zijn groote ronde of vierkante plaat en schoorsteen in 't midden van 't vertrek is naar den voorgevel verhuisd. „Die groote kolosale schoorsteenmantel daar midden in 't vertrek had zoo iets aantrekkelijks; 't was zoo in den rechten zin 't vereenigingspunt van vrienden en magen. Dáár om dat prettige, hoog gebouwde plaggen- en turvenvuur, waar de vlam lustig uit opsteeg, en hier en daar uit de voegen en holligheden eens heen dwarrelde, was het of gij in den aartsvaderlijken tijd verplaatst waart”. Die schoorsteen staat nu tusschen de beide vensters tegen den muur gebouwd. Nog altijd vraagt hij de belangstelling van hem, die oog heeft voor 't mooi, dat uit vroegere eeuwen overbleef.

(Wordt vervolgd).

R. H. HERWIG.

Deensche brieven uit verre landen.

V.

OVER DE STILLE
ZUIDZEE.

WELLINGTON, de hoofdstad van Nieuw-Zeeland, is geen bekoorlijke stad. Zij is stoffig, van schoonheid verlaten, wonderlijk half-af en zonder eigen karakter, alleen vervelend. Men moet er bepaald geboren of opgegroeid zijn om er van te houden. Is men

dat niet, dan verlaat men haar met een zucht van verlichting. ☼ Aan dezelfde kade, waar in 1865 Monrad aan land ging en ontvangen werd door den goeverneur Lord Gray, ligt de poststoomboot van Zijne Britsche Majesteit, en haar groene, schuin achteruitleunende schoorsteen dampft wollige wolken uit, en verheugd-ongeduldig trippelt men over de brug aan boord en snuift weer de bekende lucht van een stoomboot in. Op het dek hangt een gemengde lucht van rook, pek, touw en zeildoek, en beneden een droge en stoffige atmosfeer van warmtebuizen en peluchen sofa's, van warm geworden gewreven houtwerk, koperbeslag, Weener kalk en verre herinneringen aan de machine. ☼ In de smalle witgelakte kajuitgangen, waar het licht stil in de electriche peren brandt en waar men zijn voeten zoo week en zacht op de roode loopers neerzet, wordt men gestooten en gedrongen en bomt men tegen elkaar aan met plaids, tasschen en handkoffers. Er wordt in alle talen gesproken, het ruikt er naar parfum en leer, naar gummi- en olieassen, en de stewards met hun afgeknotte jasjes loopen heen en weer en bieden de behulpzame hand. ☼ Kort daarop begint het schip te trillen. De schroeven slaan in het water, het orkest begint te spelen en het schip zet zich langzaam in beweging, terwijl alle vrienden op de kade wuiven en roepen (met bonbons in den mond), en voor het laatst worden kleine kinderen en foxterriers de vertrekkenden toegehouden. ☼ Geleidelijk en stil en op halve kracht glijdt het schip de ballonvormige, gemeniede en met spijkers bewratte boeien van de haven voorbij, voorbij de bakens en voorbij een driemaster, waarvan het ankerspel met een hard en knarsend geluid loopt. Een laag in het water liggende boegseerboot schuimt ons voorbij, die een dik, vlossig touw achter zich aan sleept. De duisternis valt, lichten en lantaarns gaan aan in Wellington, maar

de meeuwen volgen ons. Beneden wordt de tafel gedekt in den eetsalon. Bij den barbier is een jongmensch onder behandeling, en in een van de badkamers steunt en proest al een dikke heer met een witte snor als een bejaarde walrus die goed in zijn humeur is. ☼ Nauwelijks zijn we buiten de haven, of de electriche bellen razen in de gangen. Het is de bel voor het aankleeden (the dressing bell) en die plotselinge geluiduitbarsting beteekent, dat het tijd wordt om naar beneden te gaan en zich gereed te maken voor het diner. Precies een half uur later, juist als men bezig is de kleuren van het legioen van eer in zijn knoopsgat te bevestigen, weerklinkt het diepe gedreun van de gong, en feestelijk en gezalfd treedt men aan voor de vreugden van den disch. ☼ De reis over de Stille Zuidzee duurt 3 weken, men neemt dus zijn medereizigers met belangstelling op, als men ze in pontificaal ziet binnenkomen, al die menschen, waarmee men 3 weken samen zal zijn of met wie men, wie weet, misschien ondergaan of sterven zal. ☼ Zij komen binnen, kleurig doorengemengd, zoo vlug en zoo door elkaar heen, dat men slechts tijd heeft op enkelen te letten. Dáár is een kleine, dikke, behaarde Duitscher met een gouden bril op en een ketting op zijn buik, gevolgd door zijn vrouw, een strijkplank in het zwart met gitten, en geflankeerd door twee lange slieren van dochters, die speelvingers hebben en in angstigen graad op de lange, vervelende etudes lijken, waarmee ze ons zonder twijfel over een paar dagen zullen kwellen. Dáár zijn een paar breedgebouwde, Australische grondbezitters, die joviaal glimlachen met goud in hun tanden, met verweerde gezichten en harige handen en nu toe-

vallig eens gevolgd, niet door gevlekte jachthonden, maar door hun ranke, blozende vrouwen en knappe mooi gebouwde dochters. Wat kan het de menschen knap en frisch maken, massa's grond te bezitten en er op te leven, te jagen en te werken. Van hen zullen we plezier hebben! Dat zullen we op de een of andere manier ook van die

Foto R. H. Herwig.

OUD-DRENTSCHE BOERDERIJ.

twee kleine gevulde Fransche dames met het blonde verkleurde geverfde haar. Zij zijn in stijve zwarte zij gekleed, die haar hals en schouders zoo verblindend wit maakt. Ze hebben groote ondeugende oogen en haar lippen zijn al te lakrood in de witte gezichten, maar zij loopen zoo gracieus als twee kleine, bewegelijke marters, en de zij ruischt om hun knieën bij haar snellen gang. Zij lijken op een reclameplaat voor tandpasta of viooltjeszeep. De — natuurlijk blonde — slanke dame naast haar is ontegenzeggelijk stijlvoller. Een fijne elf, die haar lieve hoofdje zoo elegant en licht voorovergebogen draagt als een kleine nadenkende klokbloem. Zij is zeker een Deensche, Noorsche of Zweedsche, ze ziet er zoo zuiver en in huis gebakken uit. ☼ Maar dáár is het sensatienummer: een voornamelijk Chineesche, een jonge mandarijnsche in grijze zij en met een eigenaardigen band van sigarenbandjesgele kleur om het grove, blauwzwarte haar. Haar teint is leemachtig, maar haar oogen glinsteren zwart en verstandig als bij een schuwen boschvogel. Haar neus is breed en plat, alsof zij dien voortdurend tegen een onzichtbare glasruit drukte, en haar mond is ronduit gezegd afschuwelijk. Heel klein en rond, blauwachtigbruin en spits opgekruld, alsof zij zoeven met geaffecteerde betoning het woord „Peking” had uitgesproken en de lippen in den stand het hoofd trotsch op zij als een beledigd en diep verongelijkt nieuwsgierig aan. ☼ Niemand ontkomt aan zijn noodlot — nooit in Denemarken aantreft, maar die onvermijdelijk zijn in de groote kurhotels in het buitenland, in badplaatsen en op oceanbooten. Ze reizen altijd twee aan twee, en ik heb een

boos vermoeden, dat zij leven van een werkzaam aandeel aan „den witten slavenhandel”. Zij zien er me uit naar allerlei raars. Haar — zonder twijfel heel kostbare — eerwaardig witte haar is — over een berg van crepé's — opgemaakt in kunstige, vochtige krullen; ze hebben haviksnuzen, grijze, zware wenkbrauwen en koude, loerende geitenogen. De driedubbele kinnen — de plaats van de giftklieren — hangen statig neer over de groote gouden broches, die zwaar zijn als hangsloten. Ze hebben een sterk ontwikkelde snor of bij gebrek daaraan op zich zelf staande knevelharen, en aan de kin hebben zij een met stekelharen begroeiende wrat van de grootte van een cactusstek. Om haar in dubbelen zin valsch

Foto R. H. Herwig.

EEN OUDE DRENTSCHE BOERDERIJ MET SCHAAPSKOOI.

lachenden mond speelt een strenge, zuurzoete glimlach, en de koude, groene, bolle oogen staan doordringend achter schildpadden lorgnetten. Zij loopen moeilijk. Zij zijn buitengewoon corpulent. Als kropduiven, als zware juweelkisten met een klep van voren en van achteren schrijden zij voort. Op haar zware lichaam zit een hoofd, dat zoo wonderlijk klein is als een knop — zij lijken op het bovenste stuk van een kaasstolp. Ja, zij zijn zoo opgeblazen, dat men, als men niet beter wist, zou gelooven dat ze van gist en bakmeel leefden. Haar teint heeft een vreemde, ongezonde roomkleur, en men heeft een gevoel alsof men met een mes in haar zou kunnen snijden als in gomelas tiek, zonder dat ze zouden bloeden. Kortom, zij zijn griezelig, maar het is een goed ding, dat men ze op verren afstand hooren kan — evenals de ratelslang — want zij ritselen en ruischen van sieraden en zijde. ☼ De hofmeesters dragen de schotels rond, maar ondanks het onderdrukte lawaai van 200 messen en vorken en nu en dan het fijne rinkelen van een wijnglas, is het zoo stil in de zaal, dat men zelfs van heel verweg kan hooren wie van de kauwenden een valsch gebit heeft. ☼ Het schip begint te stooten en te schommelen, en de minder zeevasten kijken ziek naar de met mayonnaise begoten salades, die geolied en kleurig dooreengerogerd rustig in de glazen schotels staan en die de gedachte al te sterk in de richting van zeeziekte leiden. Een oudere dame in amethistkleurige zijde en met een caméebroche heeft zich al achterover in haar stoel gelegd, gelaten, maar vol onpasselijkheid en angstige voorgevoelens. Als men haar het woord „Ulrik” toefluisterde of met een lepel in de mayonnaise voor haar roerde, zou het geheel en al gedaan zijn met haar. ☼ De menschen eten niet veel, behalve de Duitschers, die zeer verheugd over hetgeen ze krijgen, werken alsof het er om te doen was de stoomvaartlijn het grootst mogelijke verlies te bezorgen. Hebben zij hun biljet niet betaald? Wel nu — dan moet men toch ook waar voor zijn geld hebben! En met Duitische grondigheid bedienen zij zich van alle gerechten, doodsbang, dat iets hun voorbij zal gaan. De vruchten en het dessert kunnen zij tenslotte niet meer verorberen, maar zij laten niet met zich spotten, zij leggen groote depôts aan in hun achterzakken, en als zij van nacht in hun kooi liggen en niet kunnen slapen, spelen zij met hun leelijke familie er om. ☼ Het schip schommelt heviger en heviger. De menschen beginnen de zaal uit te waggelen en een klein kind huilt. Er blijven tenslotte nog maar een stuk of tien mannelijke krijgslieden over, die hier en daar aan de tafel verspreid zitten en een beetje spelen met de zoute amandelen en de droge sherry. ☼ De koffie wordt in den rooksalon gebruikt, maar onder de diepste stilte. Men zit rookwolken uit te

blazen en staart in de lucht. In een hoek zetten twee Duitschers damsteenen op. Overigens algemeene stilte. Men zou niet verwonderd zijn, als een conducteur plotseling de glazen schuifdeur opende en — met een overstapje in den hoek van zijn mond — „Raadhuisplein” riep, wij zitten zoo stijf, vervelend en recht tegenover elkaar alsof we in een tram reden. Het duurt altijd een tijd, voordat men aan boord bij elkaar gebracht wordt. ☼ Op het dek loopen — ieder alleen — een twintigtal heeren vlug op en neer, in overjassen en met reispetten op, met de beenen ver uit elkaar om hun evenwicht te bewaren, en opzij gebogen tegen den wind in. Het waait flink. Men moet zijn pijp naar beneden draaien als men loopt, en het schip schommelt zoo hevig, dat de sterren aan den hemel stijgen en dalen, alsof ze op een groote wip zaten. De wind fluit om de pardoens en doet de zonzeilen klepperen, en buiten het schip beweegt zich het zwarte, schuimende water onder het zingen van telkens dezelfde melodie — eerst een dof gedreun als het schip een golf stukslaat en afweert, dan een kort gebruis, dat overgaat in een lang kokend geluid, en dan weer een nieuw gedreun, een nieuw gebruis en een nieuw gekook, en telkens weer van voren af aan. ☼ Met regelmatige tusschenpoozen spuit er een flinke golf zeewater over de reeling. „Klets” zegt het, en het dek krijgt een lange, donkere streep. De maan schijnt tusschen witte, gerafelde wolken door, en de masten van het schip bewegen heen en weer in den hemel. ☼ Een vrouwelijke steward rent voorbij met een stapel kartonnen spuwbakken! Een veelbelovend gezicht, de zeeziekte is dus in vollen gang daar beneden in de

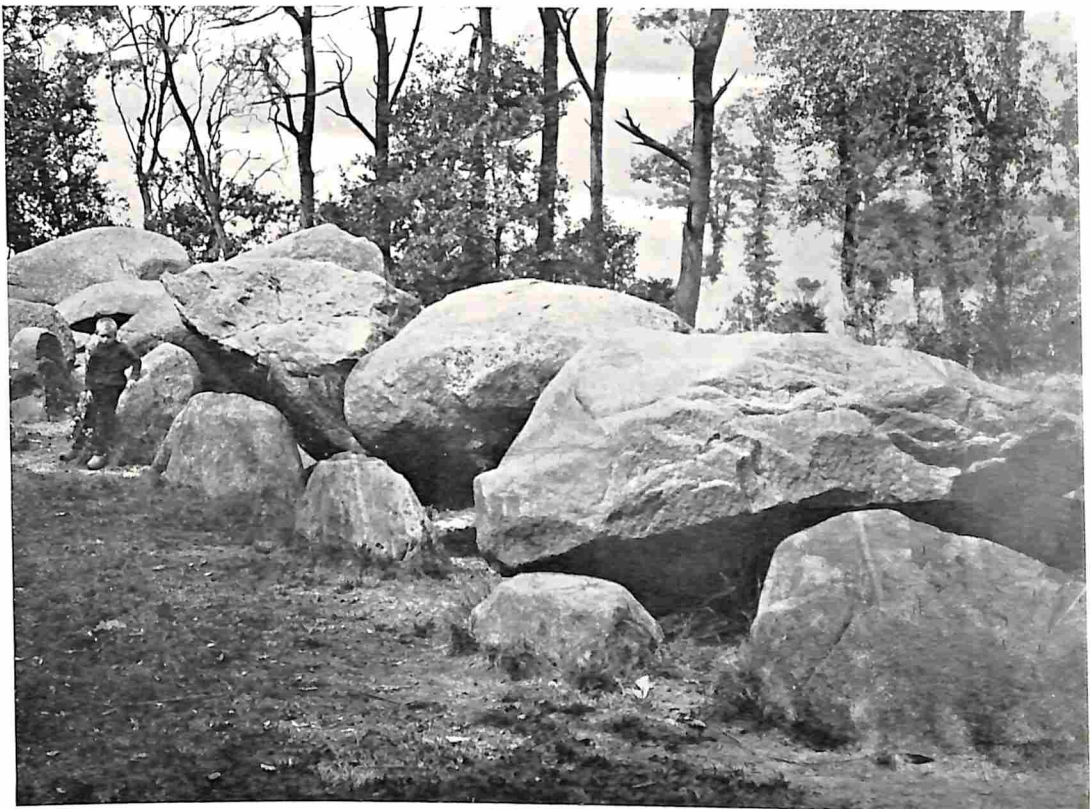

Foto R. H. Herwig.

HUNEBED BIJ BORGER, WAARVAN DE GROOTSTE STEEN OP ONGEVEER 40.000 K.G. GESCHAT WORDT.

kajuit. Als de wind en de deining aanhoudt, zal morgen het heele schip zuurachtig ruiken als een kippenhok, maar goddank dat men tot een natie behoort, die „van Ragnar Lodbrok's tijd zich thuis voelt op de baren”.

II.

De wind is gaan liggen en de zeeziekte is voorbij, maar de menschen zijn nog mat en lijdend na de doorgestane kwalen. De dagen gaan rustig en eentonig voorbij. Men eet en slaapt, baadt en wordt geschoren, leest en speelt schaak of droomt en mediteert, tot rust en nadenken gestemd door de eindeloze watervlakte, de wolken en de maan, den melkweg en alle sterren, en half in sluimering gewiegd door het onophoudelijke, eentonige geluid van de bruisende watermassa's, die ons schip wegduwt. ☼ Soms wordt men uit zijn gelukkigen, half bewusteloozen toestand gewekt door de korte, ferme slagen van de scheepsklok. Dan wrijft men zich de oogen uit, steekt zijn pijp, die uitgegaan is, weer aan en gaat naar de reeling en kijkt uit over de zee. Geen vaartuig te zien, niets dan water en nog eens water. Dichtbij om het schip gladde, deinende massa's zich voortbewegend water en verder weg een eindeloze vlakke blauwe zee, die op en neer golft. ☼ Over

de fleschgroene kolken van ons kielwater zweeft een eenzame albatros op zijn machtige vleugels die op breede zeisbladen gelijken; en soms duikt vóór ons een walvisch op om adem te halen en vertoont een oogenblik zijn grooten kop met de diep ingesneden, als het ware door verdriet vertrokken mondhoeken. Of men komt voorbij een kapotte margarineton, die schuin in het water staat en met gapende duigen op de deining danst. Maar èn de albatros èn de walvisch èn de door de golven omspeelde ton maken de zee als het ware nog geweldiger en nog verlatener. ☼ 's Avonds heeft men den zonsondergang om naar te kijken. Soms gaat de zon onder als een roode, gloeiende munt, zoo roodgloeiend, dat men bijna verwacht de viooltjesblauwe zee te hooren sissen. Op andere avonden gaat de zon onder te midden van wolken, maar zij splijt die en schijnt een oogenblik er tusschendoor als het roode cyclopenoog van een locomotief op een neveligen winteravond. ☼ De Stille Zuidzee is zoo mooi vlak na zonsondergang. Ernstig, blauw violet, bijna met een kleur als van rooden wijn, ligt zij onder den heerlijken hemel, die blauwgroen en geelrood is als rijpe appelen en zoo fijn en doorschijnend,

dat men lust zou krijgen om zijn armen tot in het oneindige te verlenen, om zijn handen in de verre gulden lucht te baden, of om een geslepen glas te vullen met de schoone, wijnkleurige vloeistof. Soms hangt er in den helderen hemel een enkele lange, torpedovormige wolk te droomen, wollig en zacht violet van kleur, alsof zij gedrenkt was in den room, die op het bord achterblijft als men aardbeien gegeten heeft. ☼ Vlak na zonsondergang komen de sterren voor den dag. De eerste zijn groot en rood en beven, als hadden zij het koud en als hadden ze zich te vroeg naar buiten begeven, maar spoedig daarop komt de duisternis en verschijnen de andere sterren, en de boot van de maan met den hoogen gondelstevan zet zich vreugdevol in beweging, en de duizenden blinkende kustlichten van de fluweelzwarte hemelzee wijzen haar op haar vaart den weg. Het zuidelijk halfrond heeft misschien niet zulk een schitterend sterrenheir als wij op het noordelijk halfrond hebben, maar daarvoor heeft de zuidelijke hemel veel meer sterrenniveaus, schoone, met diamanten bestoven sluiers, die eindeloos verweg flonkeren. ☼ Als de lippen te zout worden van den zeewind en men genoeg heeft van de oneindigheid en de zee, van stilte en eenzaamheid, kan men afdalen naar de diepte waar het leven van het schip klopt, naar de machinekamer. Langs smalle ijzeren trappen en over vette roosters gaat de reis. Hier beneden is alles lawaai en leven, overal leeft het en werkt het hier. De stoom dringt uit de ventielen en kronkelt op bij aangeslagen, regenboogkleurige koperen buizen,

de wijzers op de machineklokken trillen zenuwachtig, en grijze, dikke stampers razen met bekoorlijk geweld, zacht en gesmeerd, bijna wreed liefkoozend heen en weer in de oliegladde buizen. De mannen van de machinekamer loopen in blauwe linnen pakken en met een „sixpence” scheef op het zwarte, krullende haar, zacht fluitend rond met langtuitige koperen oliekannen in de eene en vuile breikatoenen poetslappen in de andere hand. ☼ Is men uit zijn humeur en ontevreden met zijn lot, dan moet men nog verder afdalen, naar de stokers, die in een helse hitte en een scherpe lucht van zweet en kolen de vuurmonden vullen. De oogen der stokers, die in hun zwarte gezichten zoo wit lijken, zijn — als men nauwkeuriger toeziet — geelachtig en met bloed doorloopen en bol, en de oogleden zijn rood en gezwollen en zonder wimpers. Hun getatoeëerde armen zijn zoo dun en hun halzen met den grooten adamsappel zoo mager en uitgeplukt als bij een zieken ooievaar. Ze hebben grijze haren — vóór hun tijd — en bij den gloed van het vuur zie ik, als zij bij inspanning hun gezicht vertrekken, dat er maar zwarte stompjes van tanden in hun grijsroode tandvleesch staan. Wat zien ze er toch allen mager en zwak uit! Als men een van hen optilde, zou hij niet meer wegen dan een klein meisje. Maar wat zwoegen

en ploeteren zij! Met een verbeterden woede, alsof zij hun zwarte, zuur ruikende kolen haatten. Alle warme bronnen van medelijden gaan open in iemands binnenste, als men ze ziet. Lang leve de Deensche diesel-motor, die in den loop der tijden de stokers tot een sage zal maken! (Slot volgt). Naar het Deensch van KNUD POULSEN.

Foto Afer.

LANGS DIJKEN EN WEGEN. GROOTE WEEGBREE, PLANTAGO MAJOR L.

jonkheeren, van de vijf Presidenten der Gerechtshoven zijn twee, en van de eenentwintig Presidenten der arrondissementen zes van adel. Onder de Burgemeesters vindt men niet weinigen die tot den adelstand behooren, terwijl ook onder de officieren van leger en vloot de adel vrij sterk vertegenwoordigd is. — Van de kerk spreek ik hier niet, anders zou ik er op wijzen, dat een predikant, die van adel is, tot de zeldzaamheden behoort. Mr. C. BAKE.

LANGS DIJKEN EN WEGEN.

OVER het algemeen zijn de planten veel meer dan de dieren afhankelijk van den invloed van een bepaalde omgeving, waar toevallig het zaad tot ontkieming is gekomen en ze gedwongen zijn hun verdere leven te slijten. Niets belet het dier, bij gebrek aan voedsel, dat elders te gaan zoeken, terwijl de plant genoodzaakt is, genoeg te nemen met wat de bodem biedt en maar moet trachten, zich aan te passen, wanneer door droogte of door andere ongunstige factoren haar bestaan bedreigd wordt. Het weerstandsvermogen van vele planten grenst dan ook aan het ongelooflijke. Wanneer in den zomer door het steeds intensiever wordende snelverkeer de berm langs onze buitenwegen overdekt worden met een dikke laag verstikkend stof, dat de huidmondjes der bladeren sluit en de frissche

Foto Afer.

RUIGE WEEGBREE.
PLANTAGO MEDIA L.

weegbree haar naam te danken heeft aan de zachte beharing, die de bladeren als een viltlaag overtrekt. Bij alle weegbreesoorten vinden wij een aarvormige bloeiwijze, die een groot aantal onaanzienlijke bloemen draagt. Een eigenaardig verschijnsel is, dat de stampers zooveel eerder rijp zijn dan de meeldraden en aangezien de onderste bloemen van een aar het eerst ontluiken, vinden we steeds bovenaan de bloeiwijze ver uitstekende rijpe stampers, terwijl aan het benedengedeelte de meeldraden tot ontwikkeling zijn gekomen en hun helmknoppen aan lange helmraden blootstellen aan den wind, die het leeuwanaandeel heeft in het verspreiden van het stuifmeel. We spreken in dit geval van protogynie d.w.z. het ontluiken van de vrouwelijke organen (stampers) vóór de mannelijke. De protogynie is in het geheel niet beperkt tot het geslacht *Plantago*: vele andere planten, o.a. de *Magnolia*, de *Aronskelk* en de *Kerstroos* vertoonen hetzelfde verschijnsel. ☞ De helmhokjes der meeldraden, die reeds zijn opengesprongen, sluiten zich weer als het regenachtig wordt, hetgeen van belang is als men bedenkt, dat zij zeer ver buiten de bloemen uitsteken. De bestuiving van de weegbree's vindt zoowel door tusschenkomst van den wind als door toedoen van insecten plaats. ☞ Haast even talrijk als de weegbree vinden we langs onze dijken de mooie witte bloemschermen van de Wilde Peen, *Daucus carota*. De geelwitte wortel kan een respectabele lengte bereiken, wat de plant natuurlijk niet weinig ten goede komt, wanneer de bovenste lagen van de dijkglouing gedurende warme zomerweken geheel zijn uitgedroogd. Als we trachten den smaak van de wilde peen met die van de gekweekte oranje worteltjes te vergelijken, dan blijkt direct, dat er een totale verandering moet hebben plaats gegrepen, niet alleen in den smaak maar ook in den aard van de weefsels. Immers, de wortel van de wilde peen is ontzaglijk taai en reeds daardoor geheel oneetbaar. Door zaad van wilde planten te doen ontkiemen in losse vruchtbare teelaarde en dit eenige jaren vol te houden, slaagt men er zeer gemakkelijk in, de vezelige geelwitte *Daucus*wortels om te tooveren in sappige oranje peentjes. ☞ *Daucus carota* behoort tot de familie der Umbelliferen of Schermbloemigen, die zoo genoemd worden,

groene kleur verandert in een grijsgrauwe tint, zal een ieder, die de flora langs dijken en wegen eens wat nader beschouwt, tot het besef moeten komen, dat hier zeer veel gepresteerd wordt aan taaie groeikracht en hardnekkigen wil tot leven. ☞ Een van de meest voorkomende kruiden, die aan den wegkant en op braakliggende akkers groeien, is de Weegbree, *Plantago*. Er zijn in ons land een elftal soorten van dit geslacht bekend, waarvan twee ons hier interesseeren: *Plantago major* of Groote Weegbree en *Plantago media* of Ruige weegbree. Beide planten bezitten een rozet van bladeren, die bij Pl. major breed, oneffen van oppervlak en kaal zijn, terwijl de ruige

omdat de bloemen in schermen staan. Elke bloem is namelijk bevestigd aan een steel en alle bloemstelen komen in één punt samen, ongeveer zooals de baleinen van een parapluie. De bloemen van zoo'n scherm bloeien niet alle tegelijkertijd: de buitenste zijn het eerst open, en dus ook het eerst uitgebloeid. ☞ Bij de wilde peen vinden we echter geen gewoon scherm, maar inplaats van de bloemen weer kleine schermpjes, zoodat we van een samengesteld scherm spreken. Uit de afb. blijkt zeer duidelijk, dat de buitenste bloemen van de bloeiwijze (de kiek is verticaal genomen, van boven naar beneden) verreweg de grootste zijn, een verschijnsel, dat bij zeer vele Umbelliferen optreedt. Iets zeer bijzonders echter vinden we in het midden van het scherm: terwijl alle andere bloemen wit zijn, bevindt zich daar bij de meeste *Daucus*-planten een eigenaardig donkerrood bloempje, (zie afb.) dat behalve door de kleur, ook nog opvalt door den vorm, die geheel afwijkend is en doordat het bijna steeds onvruchtbaar is. ☞ Tijdens den bloei voeren de schermen van de peen slaapbewegingen uit, terwijl na het uitvallen der bloemen de stelen zich naar elkaar toe buigen, om zich pas weer te strekken, wanneer het zaad gerijpt is en gereed voor de verspreiding. Dat zaad is heel wonderlijk van vorm, of liever het vruchtje, dat innig met het zaad vergroeid is. Aan de buitenzijde ervan staan vier rijen lange en vijf rijen korte stekels, die maken dat de vruchtjes heel gemakkelijk blijven haken aan de haren

van allerlei dieren en aan de kleeren van menschen en op die wijze ertoe mede werken, dat *Daucus* over groote afstanden verspreid wordt. ☞ De *Malva silvestris*, het Groot Kaasjeskruid, is een van de mooiste bloemen, die langs wegen en dijken met weinig tevreden moeten zijn. De plant is een familielid van twee gewassen, die voor den mensch van ontzaglijk groot economisch belang zijn: de katoenplant en de kapokplant. Zelf bewijst het kaasjeskruid in het geheel geen diensten: wèl een paar honderd jaren geleden, maar dat is eigenlijk het vermelden niet waard, omdat toen de geneeskunde zich van zoo goed als alle planten bediende en dus ook bij het kaasjeskruid wel eenige waardevolle eigenschappen te „ontdekken” waren. ☞ De bloemen van de *Malva silvestris* zijn prachtig paarsrood van kleur met fijne aderen, die op de afb. goed uitkomen. Het meest kenmerkend zijn de meeldraden, die, voor zoover de helmraden betreft, tot een bundel zijn samengegroeid en de vrucht, die zeer veel lijkt op een kaasje en verdeeld is in een groot aantal stukjes, welke één zaad bevatten. Behalve de soort *silvestris* kennen we nog eenige andere, maar deze zijn veel onaanzienlij-

ker van bloem en het is dan ook vooral het groot kaasjeskruid, dat met zijn frisch gekleurde mooie kelken den wandelaar langs weg en dijken tot stilstaan en beschouwing noopt. AFER.

Foto Afer.

WILDE PEEN, DAUCUS CAROTA L.

Foto Afer.

LANGS DIJKEN EN WEGEN.
GROOT KAASJESKRUID, MALVA SILVESTRIS L.

DURE EIERN.

DEZER dagen was ik bezig met het schoonmaken van mijn boekenkast, iets wat ik tweemaal 's jaars doe, omdat ik dan op de hoogte blijf van wat ik aan vrienden en kennissen uitleen, maar niet altijd terugkrijg. Bij dat werk viel mij een catalogus in handen van een openbaren verkoop, die te Londen werd gehouden en waarop Thomas Parcin, destijds lid der engelsche ornithologische Vereeniging, prijzen betaalde waarover elkeen verbaasd was. Uit dien catalogus bleek mij, dat destijds voor een enkel ei, een weliswaar zeer groot ei, 4134, zegge vier duizend een honderd en dertig gulden betaald werd, terwijl andere, afkomstig van dezelfde vogelsoort, het niet verder konden brengen dan tot 3940, 3675 en 3800 nederlandsche gulden. Daargelaten nog eenige van mindere waarde, maar die toch nog voor 2000, 2500 en 3000 gulden klinkende munt, in andere handen overgingen. Laat ik er echter bij vertellen dat die eieren de laatste waren van den Reuzenalk (*Plautus impennis* L.) korten tijd vóór dat hij van den aardbodem verdween. Dat schijnt hij te hebben gedaan in de eerste helft der vorige eeuw of, om nog juister te zijn, omstreeks 1844. Om of nabij dien tijd werd de laatste reuzenalk gevangen. ☞ Omdat er wellicht zullen gehoord zijn die nooit van reuzenalken gezien hebben, zal ik er een en ander van vertellen. — Onder de benaming alk kennen de vogelkundigen verschillende soorten van watervogels; de reuzenalk, die thans is uitgestorven en slechts in enkele musea der vorige eeuw nog vertegenwoordigers, die te vinden waren in de noordelijke eilanden als Groenland, IJsland, Orkney, New-Foundland en enkele andere; aan de westkust van den Atlantischen Oceaan werden zij door de bewoners wel eens pinguin genoemd. Zij waren niet grooter dan eene flinke gans, met korte vleugelstompjes, zwart op den rug en wit op den buik; de keel was bruin, de oogranden waren wit, bek en pooten bruin. De reuzenalk legde, bij elken legtijd, maar een enkel ei, grijs-groenachtig van kleur, met dicht bij elkaar liggende bruine en zwarte strepen. ☞ Hij leefde in nagenoeg ontelbare troepen in de wouden van het Noorden en bouwde zelfs zijn nest op de Faroë-eilanden en op de Hebriden. Zijn woonplaatsen bereikte hij over het water, om de eenvoudige reden, dat zijn vleugels te kort waren om er naar toe te vliegen. ☞ Voortdurend achtervolgd door de walvischvaarders uit dien tijd, daar de reuzenalk zeer vet was en olie in overvloed verschafte, was hij een zeer zeldzame vogel geworden, zoodat de verzamelaars van natuur-historische voorwerpen alles deden wat slechts mogelijk was, om de hier en daar nog bestaande exemplaren te vangen. ☞ Ook dat is thans gedaan en de reuzenalken treffen wij alleen nog aan in enkele musea, en hunne lijst is slechts klein. Voor zoover bekend zijn er nog maar tachtig reuzenalken, allen opgezette; verder nog 70 eieren, die wij zouden genoodzaakt zijn te gaan zoeken in openbare en in afzonderlijke verzamelingen van liefhebbers. ☞ Het gevolg van eenen ander is, dat wanneer een dier eieren op de eene of andere veiling wordt te koop geboden, de belangstellenden soms zóo hoog tegen elkander opbieden, dat slechts zeer rijken een bod kunnen doen. Elk ei draagt zijn eigen nummer en lang zal het wellicht niet meer duren of elk reuzenalk-ei zal een eigen naam hebben. ☞

In de maand Juni van 1890 betaalde lord Lilford voor nummer 9, twee duizend vijf honderd francs, terwijl hij voor twee duizend zes honderd vijftig francs eigenaar werd van nummer elf en dit ei schonk aan de hoogeschool van Cambridge. ☞ Wie er tijd en lust voor heeft, eens na te gaan in hoeveel handen die eieren geweest zijn, begint te gelooven dat zij deel hebben gemaakt van de verzameling van zekeren Defresne, gewezen conservator van het natuur-geschiedkundig kabinet der vroegere keizerin Joséphine, en die in 1815 verbonden werd aan den Parijschen plantentuin, in hoedanigheid van assistent-natuurkundige. Die Dufresne verkocht zijne verzameling aan de Edinburgsche Hoogeschool in 1818. Zeer nauwkeurig maakte Parquin den geboortestaat op van de verschillende reuzenalk-eieren, die zijne aandacht hadden getrokken en ook van die welke hij hier en daar op veilingen vond. ☞ Op 17 April 1881 betaalde diezelfde Parquin voor een tweede reuzenalk-ei drie duizend zeventien honderd vijftig gulden; het was het grootste ei dat men ooit gevonden heeft. ☞ In de „Chronique de la Société d'acclimatation" vertelt een medewerker aan dat tijdschrift, dat Engelsche toeristen van dat ei afwisten en onmiddellijk vroegen om het te fotograferen. De conservator gaf hun ten antwoord, dat hij van niets wist en dat alle dieren in het „Museum van natuurlijke geschiedenis" reeds zoo oud waren en zoo slecht verpakt, dat men die stofnesten maar had opgeborgen op een zolder van het gemeentehuis. Van den Burgemeester kregen de heeren verlorf, om op den rommelzolder maar eens te gaan rondsnuffelen, wat zij dan ook deden. Daar lagen ze nog, de stukken der zoo dure eieren, waarvan het grootste brokstuk niet grooter meer was dan zes bij twee centimeter.

L. S.

Foto C. Steenbergh.

DE GROEP ONDER DEN PREEKSTOEL IN DE ST. THERESIAKERK TE 'S GRAVENHAGE.

De Preekstoel in de St. Theresiakerk te 's-Gravenhage.

DE St.-Theresiakerk, het groote gebouw, dat zich van het Westeinde tot de Laan uitstrekt, werd in October 1841 ingewijd. Daarna gingen de bouwers met bekwamen spoed aan den arbeid en in 1849 werden het altaar en de preekstoel geplaatst. — Charles Geerts van Leuven is de man, die dezen prachtig versierden preekstoel sneed. ☞ Het is inderdaad een zeldzaam eikenhouten gestoelte, zooda er maar weinig andere zijn. Het staat geheel vrij in de Kerk, steunend tegen zuil noch muur. Een aantal knap gesneden beelden en beeldgroepen omgeven den stoel. Twee trappen, ieder van 13 treden, voeren naar boven. De leuning rusten op seraphijnen en zijn met gesneden paneelen en ornamenten versierd. Vóór, tegen de trapleuning, op den beganen grond, staan de levensgrootte beelden van Petrus en Paulus. ☞ Ook de achtkantige kuip van den preekstoel is zeer rijk versierd. Wij onderscheiden er in medaillons, de borstbeelden van Ignatius, den stichter van de Jezuïtenorde, Franciscus Xaverius, de eerste groote Jezuït-missionaris en in het midden dat van Maria Magdalena. Op de achterzijde van het gestoelte is een zeer fijn paneeltje van de Seraphijnsche maagd: de Heilige Theresia met den rozenkrans, gesneden. Een engel houdt achter haar een pijl gericht, daarmee doelend op de legende, als zou de Heilige Theresia zich het hart door een pijl doorboord gevoelen uit liefdesmart tot God. Na haar dood vond men inderdaad dien pijl-wond in haar hart. ☞ Boven dit paneel staat geschreven: Qui vos spernit, me spernit. (Wie u versmaadt, versmaadt

Foto C. Steenbergh.

DE PREEKSTOEL IN DE ST. THERESIAKERK.

voor de jeugd. Zijn mantel hangt in sierlijke soepele plooiën om hem heen. Het klankbord is rijk geornamenteerd met engelen en engelkopjes. In het midden staan op een houten bord de teekens *IHS* met het kruis. Rondom het voetstuk van den preekstoel kunnen wij in het Latijn lezen: De kinderen worden Hem gebracht, opdat Hij hun de handen zou opleggen. (Matth. XIX: 13). Dit zijn de voornaamste details, doch wie aandachtig toeziet, ontdekt steeds weer kleine symbolen, die tusschen de paneelen en in de ornamenten verborgen zijn. Zoo komen er b.v. ook de nummercijfers der 10 geboden in voor en een spreuk, die hier van toepassing op is. — Het kunstig besneden gestoelte is een meer dan gewone beschouwing dubbel en dwars waard.

KATE DE RIDDER.

KONINGEN IN BALLINGSCHAP.

door CHARLES G. D. ROBERTS.

(Vervolg).

24

DE dichtstbijzijnde zeehond, de moeder van het Jong, richtte zich op op haar vinnen en stiet verwoed naar den roover. Doch het eenige wat zij bewerkte was een haar verblindenden slag van stijve vleugeltoppen over haar gezicht. Toen, na zich van den rand van de richel te hebben geworpen, wickte de adelaar minachtend weg over het water naar de zwarte rotsen, terwijl zijn slachtoffer slap en levenloos in zijn klauwen bengelde. En overal langs de rotsrichels blaften de zeehonden hem woedend na. Het Jong, langs wien de dood zoo dicht was heengegaan, was er uren daarna nog niet toe te bewegen de beschutting van zijn moeder's zijde te verlaten, zelfs nog niet nadat zij hem in het hol had teruggebracht. Doch nu was hij de uitsluitende eigenaar van twee moeders; want de beroofde moeder was hem in het vervolg al even toegewijd als zijn eigene. Onder zooveel zorg, en met zulk een overvloedige voeding, gedijde hij wonderbaarlijk, en groeide sneller dan alle andere jongen van zijn leeftijd. Zijn angst verdween spoedig; doch de gevolgen van de les vertoonden zich nog lang in de waakzaamheid waar-

mij). De spreuk is omgeven door in hout gesneden gordijnen en drapeerïen, die door engelen worden opgehouden.

Het mooist van alles is echter de groep onder den preekstoel: de Zaligmaker zittend en de kinderkens, die Hij tot Zich riep, toesprekend en toelachen d. Een prachtig bewerkte groep. De Christus is zacht en lieflijk uitgebeeld, vol aandacht

mede hij de lucht opnam en nauwkeurig lette op de nadering van vleugels die grooter spreiding hadden dan die van een meeuw of Jan van Gent. Het was niet lang hierna dat de pels van het Jong begon te veranderen. Een recht, dik onderbont kwam snel te voorschijn, en de wol viel uit — een proces dat een zekere prikkeling in zijn huid hem nog deed verhaasten door zijn rug en zijden tegen de rots te wrijven. In een verwonderlijk korten tijd werd zijn pels als die zijner moeder — geelachtig grijs, onregelmatig gespikkeld met zwarte vlekken, terwijl de buik geelachtig was. Zoodra deze verandering zich tot voldoening zijner moeder voltrokken had, werd hij naar den waterkant gebracht, waar hij tot dan toe nooit had mogen komen. Hoe heerlijk hij het zien der golven en hun zilten geur ook vond, hij deinsde verschrikt terug toen het eerste kleine golfkruintje opspatte en hem nat maakte. Die eerste klap in zijn gezicht was ook kouder dan hij gedacht had. Hij wendde zich om, van plan een eindje hooger op de rotsen te gaan, en de zaak daar nog eens te overdenken, niettegenstaande het feit dat zijn kleinere moeder een paar voet van den wal goedmoedig op en neer zwom en hem met zachte kreetjes trachtte naar zich toe te lokken. Hij wilde dolgraag naar haar toe — maar nog even wachten. En toen werd de kwestie plotseling voor hem opgelost. Zijn eigen moeder, die juist achter hem was, stak opeens haar snuit onder zijn flank en deed hem in diep water tuimelen. Hij kwam direct weer boven, erg verschrokken. En even direct bevond hij, dat hij zich veel gemakkelijker en natuurlijker kon bewegen in het water dan op den wal — en hij maakte gebruik van deze ontdekking door zoo vlug mogelijk aan wal te gaan. Maar zijn moeder, die hem aan den water-rand opwachtte, duwde hem onmeedoogend weder terug. Diep beledigd, wendde hij zich om en zwom naar zijn andere moeder. Hier voegde de eerste zich bij hem; en eenige oogeblikken later maakten verbazing en verbolgenheid plaats voor groote blijdschap toen hij begon te beseffen dat dit eindelijk „leven” was. Hier hoorde hij thuis en niet op de

Foto C. Steenbergh.

ACHTERZIJDE VAN DEN PREEKSTOEL IN DE ST. THERESIAKERK

rotsen waarop hij half hulpeloos had rondgekropen. Hij zwom en dook en schoot voort als een visch en werd dol van kinderlijke uitgelatenheid. Hij had zijn eigen element ontdekt. Hierna keerde hij bijna niet meer naar het hol terug doch sliep, dicht tegen een zijner moeders aan, op de open rotsen, een paar voet boven vloedpeil. ☼ Kort daarna volgde er een tijd van buitengewoon stormachtig weer, waarmede de herfststormen werden ingeluid. Sneeuw en ijzel kwamen uit het noorden aanzetten, en bedekten de vlakkere gedeelten der eilanden die boven vloedpeil lagen. Het leek wel of de wind de eilandjes trachtte op te lichten en weg te vagen. De geweldige groene en zwarte en loodkleurige golven beukten op de rotsen als wilden ze die aan splinters slaan. De rotsplateautjes sidderden onder het onophoudelijk neerdonderen dier watermassa's. Toen de sneeuw ophield, volgde onmiddellijk de voorhoede der noordpoolkoude. Er vormde zich oogenblikkelijk ijs in al de poelen die de vloed achterliet. Langs de vloedlijn werd het door het voortdurende kolken der golven vermalen tot gore sneeuw. ☼ Na een paar weken van dit geweldig gebeuren begonnen de zeehonden — die, anders dan hun poolneven, de „Harps” en de „Hoods”, geen minnaars van storm en hevige koude zijn — ontevreden te worden. Straks verliet een groepje, niet meer dan een twintigtal, met enkele van de krachtiger jongen van dat seizoen, als door een plotselinge

aandrift, zijn stormachtige plateaux en ging op weg naar het zuiden. Het Jong dat, dank zij zijn dubbele bemoeiding, veel groter en flinker was dan een zijner makkers, trok met zijn moeder mee, heel in de voorhoede van de volksverhuizers. ☼ Zehielden recht langs de stormachtige kust, meestal op niet meer dan een halve mijl van den wal. Zij hadden er natuurlijk geen bezwaar tegen verder in zee te gaan, doch dit zou geen zin hebben gehad, daar de visschen het

overvloedigst voorkwamen dáár waar de zeebodem begon op te loopen naar de kust. Met hun ranke, gladde lijven, het dikst bij de voorvinnen en fijn toeloozend naar staart en snuit, elk een lenige, compacte structuur van spieren en nerven-energie, konden ze met verwonderlijke snelheid zwemmen; en derhalve, hoewel ze hoegenaamd geen haast hadden, gingen ze voort met de vaart van een motorboot. ☼ Al dien tijd beukte de storm de kust, doch hiervan trokken zij zich niets aan. Onder in de donkere golfvalleien, waar boven de wind gierend voorbijstormde, heerschte altijd rust — een vredigheid waarin ook de meeuwen een korte rustpoos vonden als de wind hen te lang had bestookt. Dicht bij de golfkruinen was het natuurlijk niet prettig, want de storm rukte er de toppen af en scheurde ze aan rafels van striemend schuim. Doch de zeehonden konden altijd duiken en gladjes onder deze geteisterde regionen glippen. Bovendien, als ze de hevig-beroerde oppervlakte en het rumoer van den storm moe waren, behoefden zij zich slechts te laten zinken, al dieper en dieper, tot in de vredige duisternis onder de basis der golven, waar groenachtig licht glansde of verstierf met het voorbijrollen der golven daarboven, en waar vreemde, phosphoriseerende gestalten kropen of zich vastklemden tusschen de zwijgende rotsen. Langer dan bij eenig ander roodbloedig dier, behalve dan de walvisch, konden hun longen het zonder nieuwe zuurstof stellen; en dus, hoewel zij onbekend waren met die groote diepten waarin de walvisschen soms doordringen, was

het gemakkelijk voor hen diep genoeg te komen om onder den storm door te gaan. Soms verlokte een gaping in de kustlijn, die de monding van een baaitje vormde, het kleine troepje emigranten. Terwijl ze zich landwaarts haastten, zwommen ze tusschen de zich vernauwende oevers door, dikwijls tot vlak bij den wal, en speelden dan in het kalme water en joegen de zalm na, tot deze zoowaar op de zandbanken sprong. Als de meeste wezens die het voor en tegen der dingen weten te gewikken en wegen, waren zij verzot op zalm, doch het gewikken en wegen, behalve dan bij gelegenheden als deze, beurde slechts zelden, behalve dan bij gelegenheden als deze, dat zij de kans kregen hun voorliefde te bevredigen. ☼ Na dat zij de kans kregen hun zuidwaarts-trekken kwamen de reisschieren een week van zuidwaarts-trekken kwamen de reisschieren op zekeren avond aan de monding van een kleine kreek, waar de vloed aangenaam kabbelde op een gladde, zandige kust. Zij geraakten reeds in zachter weder, en hier, een halve mijl land-waarts in, was er geen wind. De lucht was bewolkt, en de honden lagen tevreden in hun veiligheidsbesef langs den waterrand. De zwartere duisternis van een dennenbosch reikte tot op misschien vijftig pas van hun rustplaats. Doch zij kenden geen zorg. De eenige wezens die zij aan den wal hadden leeren vreezen, waren, behalve de menschen, de ijsberen; en zij wisten dat zij nu een heel eind ten zuiden van het jachtgebied van dien gevaarlijken jager waren. Wat adelaars betreft, die jaagden niet bij nacht; en, bovendien, die waren

alleen te vreezen in den kindertijd van een zeehond. ☼ Maar het gebeurt dikwijls genoeg dat wilde dieren al evenzeer als menschen iets niet weten, dat zij toch ter wille van hun veiligheid noodwendig behoorden te weten. Er was nog een andere beer in Labrador — een tamelijk kleine, roodachtigbruine, breedkoppige, listige neef van den gewonen, Amerikaanschen zwarten beer. En een van dezen, die een voorliefde voor zeehondenvleesch had en tevens

een zekere handigheid in het bevredigen van die voorliefde, had toevallig zijn hoofdkwartier in dat naburige dennenbosch. ☼ Het Jong lag knusjes ingedrongen tusschen zijn beide moeders. Hij vond het erg behagelijk zoo gedrongen te liggen, omdat dat warm was, want het briesje dat van het water opkwam, had een vorst-angeltje. ☼ Men kan echter ook te bekrompen liggen, en even later met een protest wakker wordend, duwde en wrikte hij om meer ruimte te krijgen. Terwijl hij dit deed, hief hij den kop op. Zijn scherpe jonge oogen vielen op een zwart iets dat een beetje zwarter was dan de omringende duisternis. Dit zwarte iets bevond zich halverwege de helling tusschen het water en het bosch. Het leek op een rotsmassa. Doch het Jong had een vaag gevoel dat er daar, toen hij ging slapen, geen steenen geweest waren. Een rilling van beduchtigheid voer hem over den rug, zoodat de stijve haren langs zijn nek ervan overeind gingen staan. Zijn oogen tot het uiterste inspannend, zag hij de zwarte gedaante bewegen. Ja, ze naderde. Met een schril geblaf van angst maakte hij alarm, terzelfdertijd zich vrij worstelend en zich voorover stortend naar het water. ☼ In datzelfde oogenblik stormde de beer toe, en kwam de helling af als het ware met één geweldigen sprong. De zeehonden, die allen lichte slapers zijn, waren reeds wakker, en flapten zoo snel ze konden naar het water. Doch voor één van hen, en dit nog wel de tweede moeder van het Jong, kwam het alarm te laat.

(wordt vervolgd).

PARADEPLEIN MET PROTESTANTSCH KERK TE SEMARANG.